

Tézy na štátne skúšky pre dvojročný magisterský študijný program *filozofia* MO – akademický rok 2026/2027

Tézy sú podkladom pre prípravu študenta na štátnu skúšku. Vymedzujú obsah a rozsah požadovaných vedomostí, ktorých inteligentné porozumenie má študent preukázať na skúške. Od študenta sa očakáva, že oblasť vymedzená tézou je zvládnutá prostredníctvom **kvalitnej znalosti príslušnej povinnej a primeranej znalosti odporúčanej literatúry**. Samotné tézy sú formulované tak, aby študentovi umožnili prezentovať svoje schopnosti analytického a syntetického uvažovania v kontexte viacerých absolvovaných predmetov.

Študent bude odpovedať vždy na jednu otázku (napr. 1.1 alebo 1.2, čiže z prvej otázky prvú tézu alebo z prvej otázky druhú tézu a pod.) z každého z dvoch okruhov (z každého okruhu si vytiahne jednu otázku). Okruhy sú **systematická filozofia a dejiny filozofie**.

Systematická filozofia

1. Analytická estetika

Téza č. 1: Pojmy a úloha teórie v estetike.

Povinná literatúra:

SIBLEY, F.: *Estetické pojmy*. In: *Umění, krás, šeredno. Texty z estetiky 20. století*. ed. V. Zuska. Praha : Karolinum, 2003, s. 23-48.

WEITZ, M.: *Role teorie v estetice*. In: *Umění, krás, šeredno. Texty z estetiky 20. století*. Praha : Karolinum, 2003, s. 77-88.

Odporúčaná literatúra:

Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století. (eds. T. Kulka & D. Ciporanov) Praha : Pavel Mervart, 2010.

SCRUTON, R.: *Průvodce inteligentního člověka po moderní kultuře*. Praha : Academia, 2003.

Umění, krás, šeredno. Texty z estetiky 20. století. ed. V. Zuska. Praha : Karolinum, 2003.

Téza č. 2: Problém definície umenia.

Povinná literatúra:

ZAHRÁDKA, P.: *Definice umění*. In: *Estetika na přelomu milénia. Vybrané problémy současné estetiky*. (ed. P. Zahradka) Brno: Barrister & Principal, 2010, s. 15-38.

DICKIE, G.: *Co je umění? Institucionální analýza*. In: *Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století*. (eds. T. Kulka & D. Ciporanov) Praha : Pavel Mervart, 2010, s. 113-132.

Odporúčaná literatúra:

Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století. (eds. T. Kulka & D. Ciporanov) Praha : Pavel Mervart, 2010.

GOODMAN, N.: *Jazyky umění. Nástin teorie symbolů*. Praha : Academia, 2007.

GOODMAN, N.: *Způsoby světatvorby*. Bratislava : Archa, 1996.

2. Filozofia mysle

Téza č. 1: Prehľad psychofyzických teórií a ich vývoj vo filozofie mysli.

Povinná literatúra:

NOSEK, J.: *Mysl a tělo v analytické filosofii*. Praha: Filosofia, 1997, s. 7-37.

Odporúčaná literatúra:

RORTY, R.: *Súčasná filozofia mysle*. In: GÁL, E., KELEMEN, J. (ed.): *Myseľ / telo / stroj*. Bratislava: Bradlo, 1992, s. 64-79.

GÁLIKOVÁ, S.: *Filozofia a veda o mysli*. In: GÁLIKOVÁ, S., GÁL, E. (ed.): *Antológia filozofie mysle*. Bratislava: Kalligram, 2003, s. 13-51.

GÁLIKOVÁ, S.: *Úvod do filozofie mysle*. Martin: Honner, 2001, s. 7-97.

Téza č. 2: Vysvetlenie vôle a konania človeka.

Povinná literatúra:

BARBÒOVÁ, F. R.: *Základy filozofickej antropológie*. Ružomberok : FF KU, 2008, s. 110-142.

Odporúčaná literatúra:

KURIC, M.: *O ľudskej voľbe podľa Tomáša Akvinského*. Bratislava: Lúč, 2005, s. 9-74.

Dejiny filozofie

3. Súčasná morálna filozofia

Téza č. 1: Renesancia aristotelovskej etiky cnosti I.: Elisabeth Anscombe, Philippa Foot a Bernard Williams

Povinná literatúra:

ANSCOMBE, E.: Moderní morálni filozofie. In: O. Beran – K. Pacovská (eds.): *Problémy etiky II*. Červený Kostelec: Pavel Mevart, 2022, s. 19-38.

FOOT, Ph.: Ctnosti a nečesti. In: O. Beran – M. Cívik – K. Pacovská (eds.): *Základní etické teorie*. Červený Kostelec: Pavel Mevart, 2022, s. 181-195.

WILLIAMS, B.: Kritika utilitarismu. In: O. Beran – K. Pacovská (eds.): *Problémy etiky I*. Červený Kostelec: Pavel Mevart, 2022, s. 165-195.

Odporúčaná literatúra:

CHABADA, Michal: „Prirodzené a morálne dobro alebo zlo: prístup Philippy Footovej.“ *Filozofia* 75 (2020), č. 9, s. 747–759.

KUNA, M.: *Úvod do etiky cnosti*.

Ružomberok: FF KU, 2010, s. 7-29.

Téza č. 2: Renesancia aristotelovskej etiky cnosti II.: Alasdair MacIntyre, Rosalind Hursthouse a Julia Annas

Povinná literatúra:

MACINTYRE, A.: *Ztráta ctnosti*. Praha : Oikoymenh, 2004, s. 213-237.

HURSTHOUSE, R.: Teorie ctností a interrupce. In: *Základní etické teorie*. Červený Kostelec: Pavel Mevart, 2022, s. 197-218.

ANNAS, J.: Inteligentní ctnost (výbor). In: *Základní etické teorie*. Červený Kostelec: Pavel Mevart, 2022, s. 159-180.

Odporúčaná literatúra:

HLOCH, R.: Aristotelský argument z ergon a současné teorie ctností. In: *Filosofický časopis* 71, 2023, č. 3, s. 441–456.

JIRSA, J.: Jednej tak, jak by jednal ctnostný člověk: etika ctností a její problémy. In: *Přístupy k etice III*. Praha : Filosofia, 2017, s. 179–218.

KUNA, M.: *Úvod do etiky cnosti*.

Ružomberok: FF KU, 2010, s. 59-83.

4. Filozofia jazyka

Téza č. 1: Analytická filozofia ako filozofia obratu k jazyku a problematika logického atomizmu (B. Russell, L. Wittgenstein)

Povinná literatúra:

PEREGRIN, J.: *Kapitoly z analytické filozofie*. Praha: Filosofia, 2005, s. 13-29, kapitoly o Russellovi a Wittgensteinovi.

RUSSELL, B.: *Filozofia logického atomizmu*. Bratislava: Kalligram, 2004, s. 11-45.

WITTGENSTEIN, L.: *Tractatus logico-philosophicus*. Bratislava : Kalligram, 2003, § 1-4 (vybrané časti).

Odporúčaná literatúra:

ZOUHAR, M.: „Logický atomizmus Bertranda Russella“, In: B. Russell: *Jazyk a poznanie. State a prednášky z rokov 1901 – 1924*. Bratislava: Kalligram, 2005, s. 9-56.

Téza č. 2: Oxfordská filozofia prirodzeného jazyka (Ryle a určenie systematicky zavádzajúcich výrazov, Strawsonova koncepcia referencie, Austinova kategorizácia rečových aktov, Griceova analýza diskurzu)

Povinná literatúra:

PEREGRIN, J.: *Kapitoly z analytickej filozofie*. Praha: Filosofia, 2005, s. 167-180.

RYLE, G.: „Systematicky zavádzajúce výrazy“, In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, 1992, s. 35-54.

Odporúčaná literatúra:

ORAVCOVÁ, M.: „Od metafyziky k filozofii jazyka“, In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, 1992, s. 7-32.

AUSTIN, J. L.: „Teória rečových aktov (VIII. prednáška)“, In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, 1992, s. 118-125.